

Barcelona, 10 de juliol de 1931

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

ANY LV - 2714

Preu 20 cts. - Atrassats, 40

Qui pogués ésser malfactor!

- Venia a veure si podria ocupar el lloc de Berenguer a la presó.
- Home, amb vostè són 24.814 els que ja ho han sol·licitat.

VIES URINARIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinaries: *Blenorragia* (urgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc. de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sífilis* (avari...), *eczemes*, *herpes*, *ulceres vari-coses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Pindoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronscos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòrrica* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pe-setes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a **Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentortiment, tractament i guariment de les dites malalties.

*Els millors discos
són els de*

La Voz de su Amo

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

Demaneu-los per tot arreu

TEATRE APOLO

Companyia del TEATRE MARTIN, de Madrid

Avui, divendres, nit, a les deu,

MITAD Y MITAD

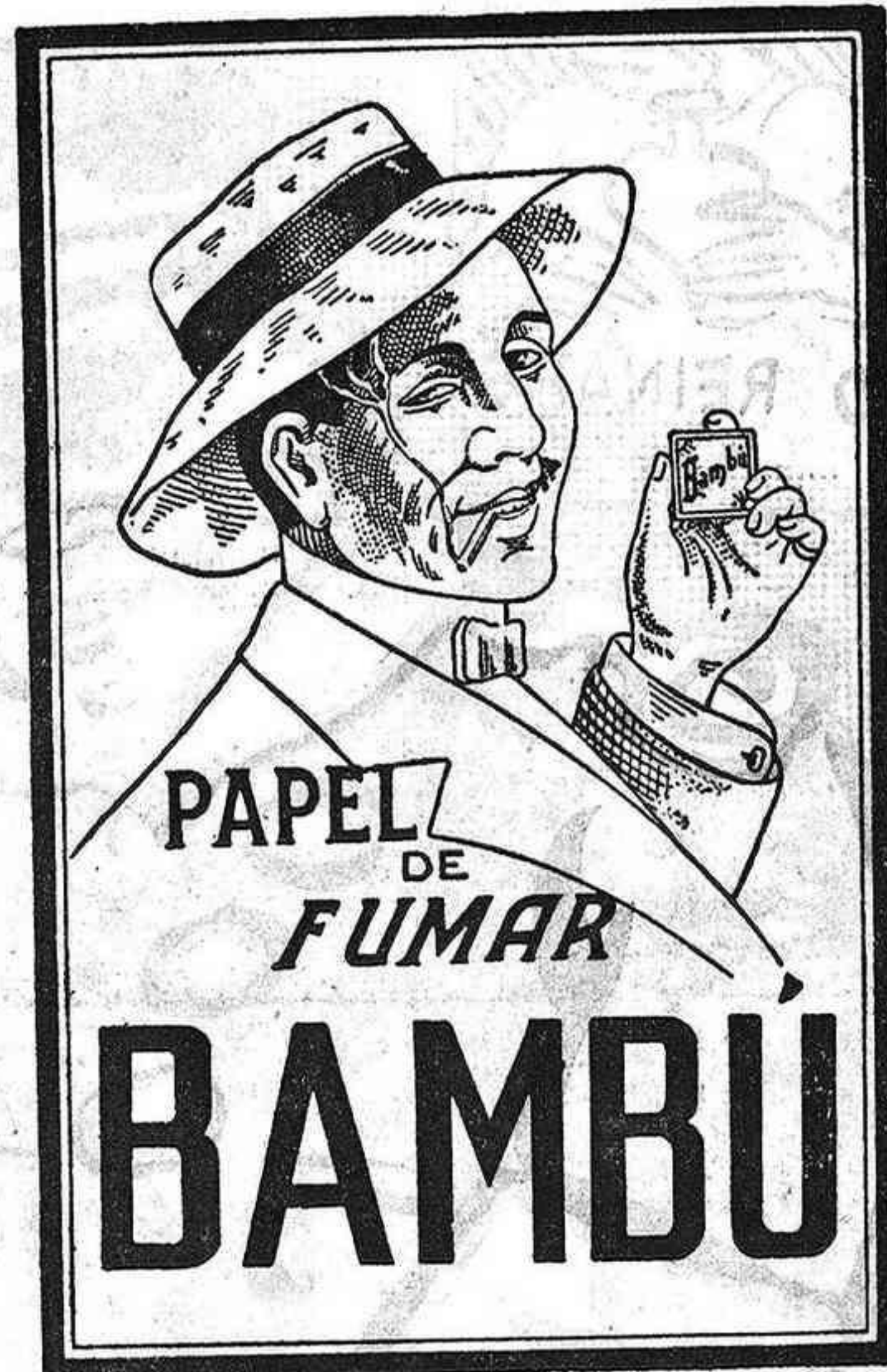
i ¡RIS - RAS!

i TE ESPERO EN EL CUATRO

Setmana vinent, estrena

LOS CUERNOS DEL DIABLO

de Dicenta (fill), Paso (fill) i mestre Rosillo

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

Notes de les vagues

OT d'ordre: A la vaga! Feia anys que la paraula no havia estat dita; feia anys que no se'n parlava; feia anys que no se'n "declaraven". Mentre el general Primo de Rivera va manar, l'exèrcit blau, reclòs en la seva impotència davant la repressió, veia passar les injustícies sense dir un mot.

* * *

Unamuno era deportat a Fuerteventura; Macià passejava pel món la seva enyorança; Blasco Ibàñez es jugava la tranquil·litat llençant al món l'escàndol del procés del rei; homes com Marcellí Domingo, Lluís Companys, Nicolau d'Olwer, Carrasco i Formiguera, Gregori Maraño, Valerià Weyler, Ventura Gassol, Angel Samblancat, Indaleci Prieto, Jaume Agudé, Joan Casanovas, etc., etc., feien la seva mica de revolució quotidiana amb la ploma i la conspiració; els exiliats aportaven, amb les seves violències, ajut a l'obra revolucionària...

* * *

Mentrestant, l'exèrcit blau aguantava, sotmès i vençut, el pas de la Dictadura... S'abaixaven els sous, s'escamotejava la llei de les vuit hores; es veia passar la riquesa passatgera i cridanera de l'Exposició... Res. Un silenci aclaparador a l'extrema esquerra, una violència permanent al centre i la complaença de la dreta perquè hi havia una grollera pau i tranquil·litat. S'havia perdut la idea de la protesta. L'arma de la vaga semblava envellida i passada de moda...

* * *

Una constància permanent en el centre i l'esquerra política han donat per resultat la consecució d'un règim democràtic, obert a la justícia. No, evidentment a la justícia d'una classe; sinó a la justícia de tots. I en el moment en què cal consolidar el règim, en l'instant suprem en què els homes necessiten una pau civil per a fer una constitució i donar lleis noves i humanes als homes del segle xx, l'exèrcit blau es llença a una batalla social, desplegant-se en guerrilla i atacant totes les fonts d'energia i de riquesa del país... Són tantes, les angúnies passades! Són tants, els greuges soferts! Són tantes, les violències contingudes! I tantes, també, les inquietuds de renovació i els desigs de millorament social, que no ens ha pas d'estranyar aquest caotisme d'avui dia, i aquesta acumulació de conflictes socials...

Els homes reposats s'espanten; els "senyors Canons" s'indignen; la "bona gent" s'escriuix:

—Ho veu! Hem deixat la mà oberta, i ja tornem a aquelles violències d'abans del cop d'Estat...

L'home de l'esquerra diu:

—No pot ésser! Això no és lo tractat! No és possible precipitar les coses! Aquesta gent no ha sabut revoltar-se en els vuit anys de repressió, no ha fet cap vaga mentre tenia l'espasa del dictador com amenaça; aquesta gent no ha fet la Revolució. Hem estat tots, i cal tenir-ho present. La Revolució no és filla d'una classe, sinó de totes les classes; i, per tant, cal que tots compreguin que s'ha de defensar la Revolució... Altra cosa és fer d'agent provocador...

L'obrer diu:

—Ja no podíem més! Ja no podíem més. Volem una mica més de justícia, una mica més d'humanitat; si no ens ho donen de grat, ens ho haurem de prendre a la força...

El sociòleg diu:

—Quan a quasi tota Europa les vagues es fan perquè no es rebaixin els sous, a Espanya encara se'n fan perquè els augmentin.

* * *

Anem escoltant opinions. Tothom es creu amb dret d'opinar... Tothom té una solució per a resoldre la qüestió social. Tothom té por, encara que no ho sembli. Tothom vol dir-hi la seva. No ens espanta l'esdevenidor; però voldríem una mica de calma, una mica de serenitat. No s'aconsegueix tot en un pampallugueix, en un moment. Cal donar temps al temps...

Una mica de serenitat no estaria del tot malament. Potser ens faria veure les coses més clares i més concretes.

FRANCESC MADRID

EL DESPIT

D'ençà de la proclamació de la República, Cambó no vol ni sentir parlar de política. Per a ell, a la península, tothom s'ha tornat boig. Ara, després de les eleccions de juny, la seva propensió a irritar-se ha augmentat extraordinàriament. Fins "La Veu" no pot aconseguir unes declaracions autèntiques d'actualitat.

Un periodista, recentment, en tractar d'obtenir un interview amb ell, restà decebut. Després de mil penes i treballs aconseguí trobar-lo, però l'interview no resultà publicable.

—Allò—va dir-li En Cambó—, allò, definitivament, no té remei: és l'anarquista de Terrassa desfermat.

COSES D'ANDORRA

Andorra, després de la proclamació de la República espanyola, seguirà essent encara un principat? Seguirà encara, per la part d'Espanya, sota la mitra del senyor bisbe d'Urgell? Els andorrans, al capdavant, són gent catalana, i caldrà que algun dia ens ocupéssim d'ells.

Ara Andorra passa, com totes les nacions, grans i petites, per una època de crisi. Aquesta crisi, iniciada en les darreries de la dictadura de Primo, va motivar una campanya dels andorrans, amb la qual el nacionalisme un xic lucòlic d'Andorra obtingué unes migrades satisfaccions que, com era d'esperar, no van satisfer ningú.

El principat, entre altres coses menys importants, va aconseguir segells de Correus propis, però segells que en realitat eren simplement segells espanyols amb el nom d'Andorra sobreposat. I una de les coses que més indignava els andorrans era veure-hi l'efigie de l'avui ex-rei d'Espanya. Ho trobaven d'un pèssim mal gust. Però, en fi, ells, com nosaltres, se l'havien d'empassar.

Un dia, però, un dels veguers del principat va tenir una bella pensada, i la exposà al consell: per què no fer uns segells en els quals les efígies dels dos prínceps de la Vall—el president de la República francesa i el bisbe d'Urgell—hi figuressin plegades?

La cosa era realment ben innocent. Però ja era demanar massa, i el bon veguer fou perseguit i forçat a dimi-tir...

Així es respectava, en els temps borbònics, la independència d'Andorra.

BANDERES

El passat diumenge Barcelona celebrà la festa de la bandera. Nosaltres no som massa amics de banderes—ni de pendons—, perquè creiem que l'amor a la pàtria és quelcom més que un drap de colors que hom passeja pels carrers.

De totes maneres, hem de dir la veritat: la festa fou una cosa bonica. Només hi trobarem un inconvenient: la calor, que aquest estiu deu ésser monàrquica, perquè apreta molt. Totes aquestes festes de soldats i banderes i músiques, sempre han fet bonic. Això ho sabia bé prou Guillem II de Hohenzollern, que hi era molt aficionat. I ho sap també Mussolini, que encara hi és més aficionat. Però costen cares, costen massa cares. A Alemanya, a més de diners, li han costat molta sang. A Itàlia de sang és possible, perquè a Mussolini ningú no se'l pren en serio.

A nosaltres, aquestes festes també ens costaven cares. Tant, que cada dia anàvem més malament i ens penjaven més impostos a l'esquena. Ara, però, després de l'actuació benemèrita de Manuel Azaña, ens sortiran més barates.

I per això ens plauran més. Per això i perquè seran a honor d'una bandera que simbolitza tots els nostres amors i tots els nostres sofriments.

Aquestes festes de la bandera sempre plauen als po-

bles, ingenus de mena. Les músiques, les coloraines, les armes, els vestits, tot, els inflama l'amor bèl·lic. Es clar que la inflamació és passatgera. Millor. Un poble massa bèl·lic no ens donaria més que disgustos i mals de cap.

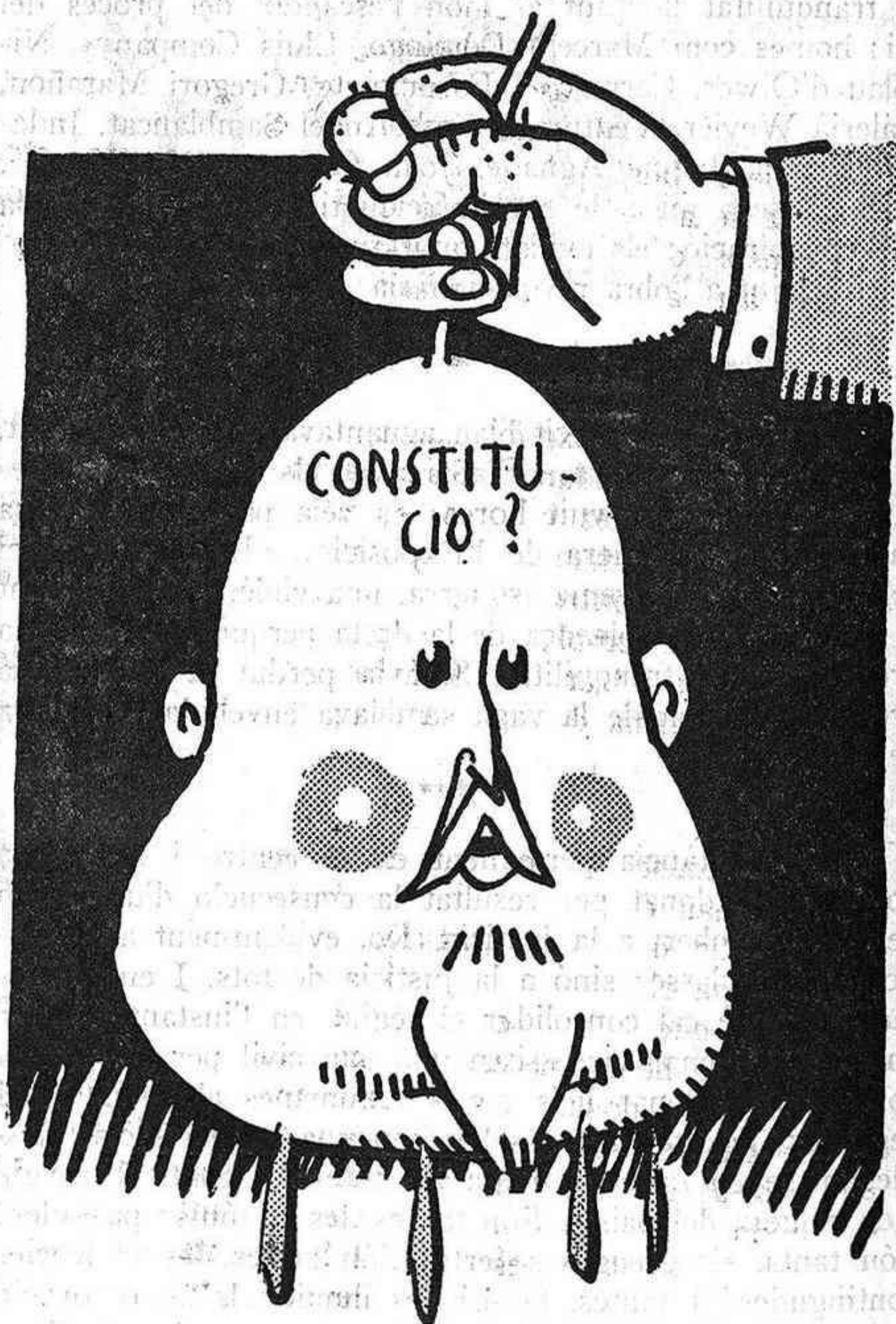
Convé aquesta fugissera força bèl·lica, aquest entusiasme passatger que desperten en el poble les parades militars, amb els seus uniformes brillants i les seves músiques. Convé, perquè distreu, perquè fa bonic, perquè lleva grisori i vulgaritat al carrer.

I convenen, sobretot, per dues raons poderosíssimes. Aquesta: perquè el poble pugui veure que de soldats en teníem massa, i no ens feien cap falta; i que, malgrat les atinades reformes del senyor Azaña, vistes amb veritable simpatia pel mateix exèrcit, encara ens queden soldats.

I aquesta: com que el passat diumenge enterraren la bandera monàrquica—una mena d'enterrament de la sardina: la sardina de la monarquia—, que era la bandera de les revistetes pornogràfiques—“Las Corsarias”—celebrades per l'ex-rei i companyia, tots aquests capellans de bosc, tota aquesta gentussa que encara la treu de tant en tant, sabran que no poden fer més que desar-la, perquè la veritable és la que ahir era insurgent: la republicana.

Així, pobrets, no s'equivocaran més i no hauran de pagar multes.

VIRAI

Tanta fe que hi teníem!..

... i ens ha sortir carbassa!

Terra sense homes

La més forta sensació que es té en retornar a Barcelona, després d'haver-ne estat fora catorze anys, és la de trobar-se en un país ple de claredat. Aquí tot és transparent i sense boira. Les cases són blanques, i sembla que hagin estat rentades a diari. Avesat a l'etern i dens "brouillard" de París, a aquella trista pàtina negra que cobreix tots els edificis, a la fina i molesta pluja que hi cau continuament, i a la visió esfumada i imprecisa de les coses, Barcelona m'apareix com una gran veritat. El sol que la banya d'un cap de dia a l'altre, retallant i precisant-ho tot, l'aire purificat continuament pels vents del mar i pels flaires de la muntanya, em donen la sensació de viure realment, la d'existir en veritat. I no és solament el país el que us la dona; és la gent i els homes sobretot. Les cares de la gent d'aquí també són precises, retallades, anguloses i definides com el seu mateix caràcter.

Cridem fort, gesticulem, ens enutgem, i mai no estem contents de res. Per als francesos, els catalans passem per ésser una mica grollers i mal educats, com la majoria de "tous ces sales étrangers". I és que nosaltres som d'un país on no hi ha mitges tintes, on la terra i el sol donen un caire cantellut i una forta sabor a tot el que d'ell surt. Als francesos no els som simpàtics. No sabem, com ells, fingir i convertir l'amabilitat en hipòcrites frases fetes, totes elles servils i buides. Nosaltres som autoritaris, inquiets, nerviosos i atacats, com digué Ossorio en la seva darrera conferència, d'hipercriticisme.

I això, en un país com França, on l'home desapareix completament, ja darrera els seus descomunals bigotis, o dintre l'enorme i encatronat coll planxat, on l'home és malleable com l'argila i escorredís com un llimac; en un país on, al revés de casa nostra, el caràcter individual està completament apagat; en un país on no es tenen altres idees que les que cada matí els diaris governamentals inculquen en el cap buit dels nostres veïns, i on la gent es torna boja cada vegada que pot anar a rebre algun rei, i on es tributa una rebuda gairebé oficial al nostre ex-monarca, no em negareu que ha d'ésser, en aquesta terra, una estridència, un català o un espanyol.

França és la terra sense homes, perquè el francès: no els intellectuals que vénen de tant en tant a visitar-nos i a fer-nos protestes d'amistat, sinó l'home del carrer, l'home que us topareu a diari en l'autòmnibus o en el metro, és superficial, inconsistent i fet en sèrie, com un grapat de milers. És aquest el francès que assisteix a les arribades dels trens reials, el de les societats guerreres i venjatives, el xauvinista, el que vota per Doumer, perquè creu que Briand, l'home d'En Chiappe, és massa d'esquerra (?); el que ha fet cinc anys de guerra, i diu que no és pas tan terrible com es pensa la gent; el que no s'ha donat compte encara que si tot el món no els hagués ajudat, el 1914 els

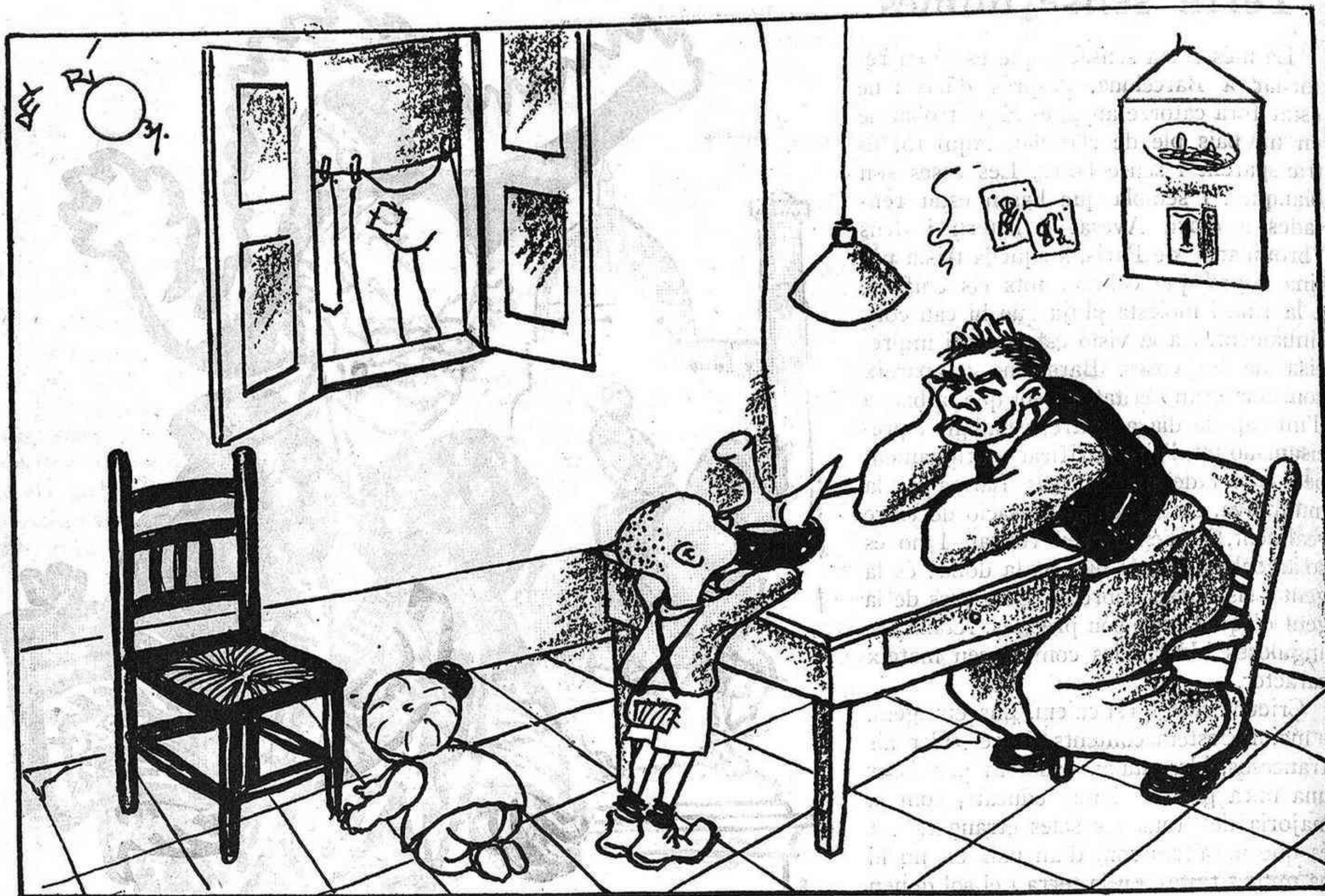
Alomar, Ambaixador

—No temeu, que faré bona feina.

alemanys haurien arribat, amb l'empenta que duïen, fins a Cadis. És el que no ha protestat quan la seva policia atropellava la dona d'En Franco i colpejava el seu acompanyant; és el que vigilava, privant-los de mitjans de vida, els exiliats catalans i espanyols que l'abjecte Quiñones els senyalava, i és el que avui dia encara, en els cinemes, xiula estridentment quan a la revista Pathé surt l'Alcalà Zamora o En Macià, i que aplaudeix a diari l'ex-rei en les seves passejades publicitàries a través de París.

Aquest és el francès sense ideals, mesquí, tancat a tot el que sigui nou, que ha convertit la França en la terra sense homes.

La francesa, ella, més fina, més sensible, més intel·ligent, això ho ha comprès des de fa molts anys, perquè és ella la que n'ha tocat les primeres conseqüències. És ella la que, en casar-se, ha hagut de renunciar al "foyer", a la casa, la que té d'anar a viure en una "chambre" d'hotel, perquè l'home en aquest país no ha sabut resoldre el problema de l'allotjament. Ella és la que ha rebut cada

L'estiueig de l'obrer republicà...

nit en el seu llit el seu home inflat d'un bé de Déu de vins i d'aperitius, la que ha sofert del seu caràcter fluix i efeminat, la que no sentint-se, com deu sentir-se una esposa, guiada i sotmesa a l'obediència que per raó natural la dona deu sentir pel seu marit, s'ha posat els pantalons i, espolsant-se com fa un gos amb les seves puces, s'ha llençat al carrer, en aquests carrers de París, on a cada cantonada us espera l'aventura, i on ha trobat gent de tots els països que tenien un caràcter ben dibuixat, que s'empipaven, que discutien, lluitaven i triomfaven i tenien altres ambicions que la de portar al trau de l'americana una condecoració guerrera o un botó vermell.

I a aquests estrangers ella els ha dit: "Ben vinguts si-gueu". I busqueu pel costat que vulgueu, aquesta és la raó única de què els estrangers restin a França. El Louvre, Fontainebleau i Versalles no us hi retindrien més d'uns quinze dies. Es per elles que hi havem viscut tants anys, i és per elles que en conservem un bon record.

De París n'hem marxat deixant-hi amics de tots els països, però cap de francès, perquè ni tan sols els havem vist. Són transparents com les meduses. Déu els ha fet com aquests animallets mimètics que l'única defensa que tenen és la de passar inadvertits.

LLUÍS ELIAS

**Demà, dissabte, no deixeu de comprar
"LA CAMPANA DE GRACIA"**

Ortopèdia i literatura

L'esperit ortopèdic de Catalunya s'ha espatllat. No funciona. Sota les automàtiques combinacions que oprimien i torturaven científicament l'invicte cos, existia l'ànima sofrida i resignada de Catalunya, que la feia pensar i moure's ortopèdicament. S'han trencat els ronsals i les bragues, i s'ha sentit lliure d'aquell complicat aparell que el feia viure articulat, artificialment i per força.

Es lliure; es mou d'alegria en veure's després d'aquella carcassa que el cobria, el lligava i el subjectava com si fos un autòmata.

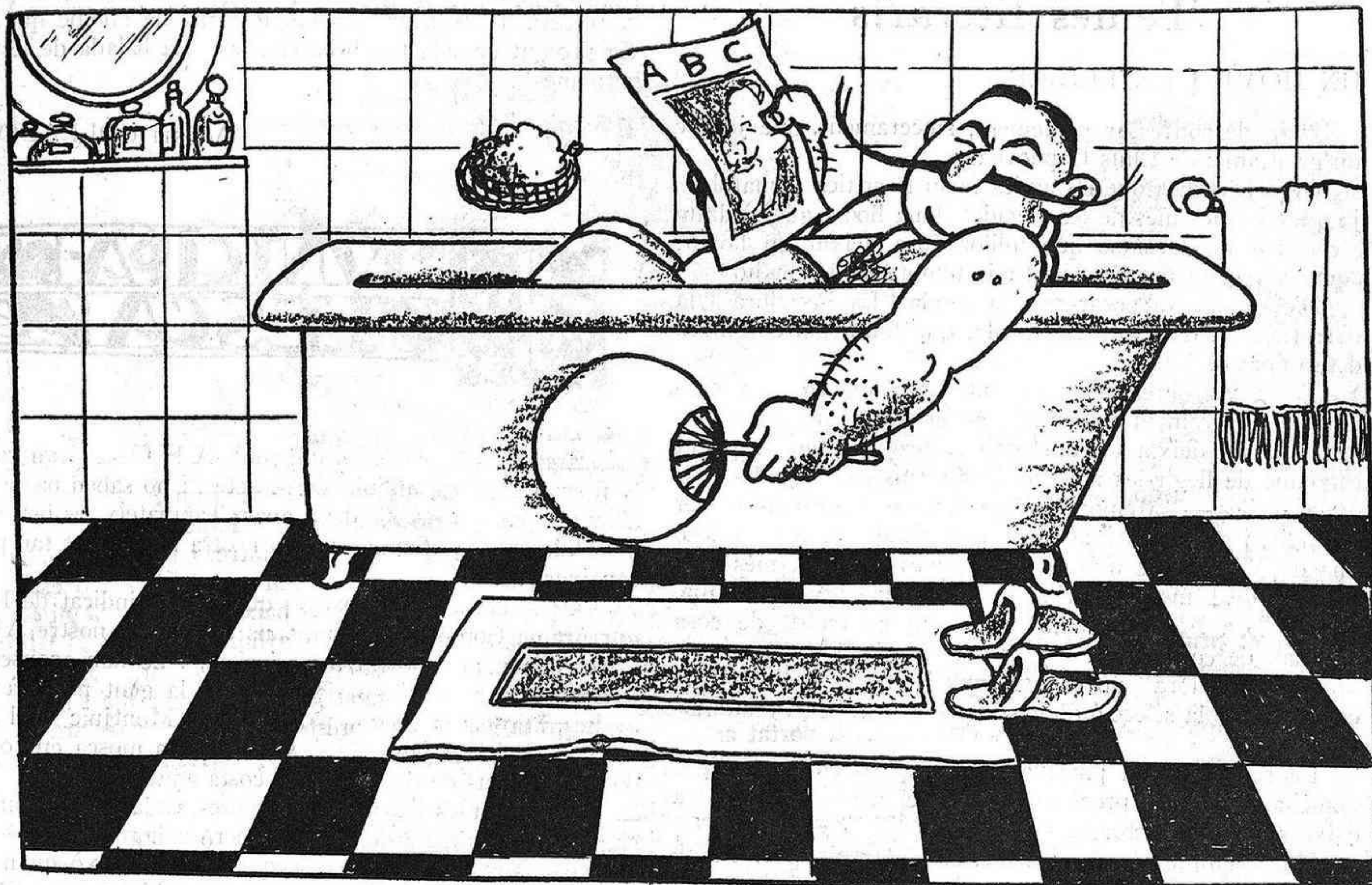
El braç dret era completament ortopèdic, era fals, d'enginy, de moviment automàtic.

Però el braç esquerre, que funciona més prop del cor, estava completament inutilitzat perquè no s'abrandés; però ara, ara no; a la dreta li ha caigut la ferramenta, i l'esquerra es mou impecable, com si el cor l'aixequés enlaire perquè els seus múscles es contreguin, el cos, nu, es vincle, i les ales del pit s'eixamplen, seguint un ritme de llibertat, amb els braços oberts, robustos, vigorosos, camina triomfant, Espanya endins, com una verge grega.

Quan gira l'esguard per fitar la mar i els Pirineus, la Mediterrània és una túnica blava desplegada a les espatlles d'unes muntanyes blanques de neu.

Sota els Pirineus, en el cor de Catalunya, fonent-se amb les blancors pirenenques la testa albíssima i venerable d'un home, d'En Macià, fort com un roure, que sota l'ombra acollidora, s'hi agermana tot un poble que pensava i es movia ortopèdicament, automàticament...

BALDOMER XIFRÉ

..i el del Berenguer, responsable d'Annual

Capricis i paradoxes

ELS ORADORS DE LA REPUBLICA

Certament, la República ha tingut, a Catalunya, bons propagandistes; propagandistes que han sabut alçar les masses. Ningú no els pot negar la seva eficiència com a agitadors. Això, en moltes ocasions, pot fer-los perdonable la seva truculència verbal, el seu llenguatge sovint massa esqueixat.

Però, senyors! Voler portar aquest mateix llenguatge a les corporacions, és excessiu. A l'Ajuntament hi han estat celebrades ja sessions absolutament indignes d'una gran ciutat. Hi ha regidors que s'han tractat mútuament com si discutissin en una taverna. L'abandonar la dignitat de representants del poble per a dir-se de "tu", com si es trobessin en una reunió particular, és el pecat més venial que han comès. I que no ens sigui dit que això és democràcia. En tot cas és plebeisme. Però ens sembla que és encara una cosa pitjor: restes d'orgull i d'altivesa aristocràtica, que no sé per on ha pogut encomanar-se el nostre Ajuntament. Pensi's que és precisament l'aristocràcia espanyola, la que, en la seva decadència, ha reivindicat expressions incivils com la de "burro" i d'"animal", que no semblen pas particularment aptes per entrar en societat. Pensi's que foren els aristòcrates els que imposaren, a tort i a dret, la moda d'anomenar-se de tu; moda que fins fou adoptada entre nois i noies "bien", trencant així el més elemental respecte als sexes. I pensi's, encara, que era el rei qui s'arrogava el dret de dir de tu a tothom, sen-

se respecte als cabells blancs, a la feminitat o a la intel·ligència.

L'austeritat republicana és certament contrària a la pompa excessiva, a les cerimònies sense solta, a la vistositat de les parades. Però l'austeritat, no és en res contrària a la dignitat, al mutu respecte dels ciutadans. La supressió de títols, la igualtat social, no vol dir pas que tots ens hàgim de tractar sense respecte, sinó que cal que hi hagi respecte per tots. L'austeritat republicana no aboleix els senyors, sinó els esclaus.

No fa molt que J. V. Foix, en parlar de l'estil i de les formes de govern, deia que Catalunya havia de donar a Espanya l'estil de la República. Després d'escoltar els nostres oradors, ens cal convenir que, almenys pel que fa a l'oratoria, no som pas en camí de trobar aquest estil. L'estil dels oradors de la República hauria d'ésser un estil sobri, precís, més aviat lapidari que vulgar; però sense encarcaments. Un estil que no tingués por de dir les coses pel seu nom, però que procurés dir-les sempre amb el seu nom més digne.

Amb un estil així, sens dubte quan els nostres oradors passessin de les nostres corporacions, de les nostres assemblees i mítings populars a les Corts espanyoles, farien impressió. Però s'imaginem la impressió que faran si intenten imposar allí el seu estil descordat i groller?

Jo em penso que el ciutadà Aiguader, que té una vera altivesa, no aristocràtica, sinó democràtica, ha d'haver sofert d'esperit més d'una vegada, en formular-se, des de la seva cadira presidencial, un pensament semblant.

DOMÈNEC GUANSÉ

Temes literaris

UN HOME I UN LLIBRE

Haig de confessar noblement, sincerament, que jo sóc un gran amic de Lluís Capdevila.

Gens partidari que els amics facin la crítica d'una obra, ja que això les més de les vegades dona lloc a què s'adulin i celebrin produccions que millor fóra deixar en l'oblit, aquesta vegada no puc resistir la temptació de fer-ho.

D'ençà que va posar-se a la venda "La Pecadora", la darrera obra de Lluís Capdevila, que lluito amb la meua determinació.

Totes les obres d'aquest autor — també ho confesso noble i sincerament —, mateix en el teatre que en la novel·la, m'han deixat un tan gran record, que no he pogut estar-me de llegir-les més de dues i fins tres vegades. Algunes d'elles — "Memòries d'un llit de matrimoni" per exemple, i sempre deixant de banda l'amic —, la considero una de les novel·les més reeixides, més valentes, més cabdals, no de Lluís Capdevila, sinó de la literatura catalana.

En "La Pecadora" no sé què hi he trobat de cosa especial, de cosa única.

"La Pecadora" no és una novel·la, no és un recull de contes, no és la selecció d'unes impressions. "La Pecadora" ho és tot.

La seva primera pinzellada, estampa o com se vulgui nomenar, batejada precisament amb el nom del llibre, ja deixa satisfet el lector més exigent.

Un assumpte ple de verisme, cru i atrevit, portat amb formidable mestria, dol que sigui tan poc aprofitat. Un escriptor qualsevol a qui se li hagués ocorregut — o viscut: Lluís Capdevila sol haver-les viscudes totes, les seves novel·les — n'hauria fet un volum sencer.

Ell no. El seu esperit rebel, la seva prosa concisa, sense cap mena de rebuscament, la seva admirable personalitat literària, es concentra en uns pocs mots: els precisos per a dir i fer comprendre clarament l'exposició, curs i desenllaç d'una vida, com ho és la d'aquella pobra pecadora víctima de la perversitat d'uns pares, d'una gent, d'un clergue que infecten, que deshonren amb les seves males arts i baixos instints un poble abjecte, un poble d'aquests que certs poetes canten pels Jocs Florals i ningú, ni tan sols per humanitat, no en treu mai a relluir les seves nafres.

Segueixen a "La Pecadora" altres estampes per l'estil. Són tan belles totes, que no sabríem pas quina escollir per a fer-ne el seu merescut elogi. Es un llibre que s'ha de llegir tot, celebrar-lo tot, retenir-lo tot en la memòria. Fent-ho així, quan ens trobéssim amb gent selvatge com la que Lluís Capdevila alludeix, blasmaríem del seu procedir, i amb el nostre gest de menyspreu sanearíem en ço que poguéssim tot el que no tenen d'espíritual, de bones persones, aquests éssers odiosos i repugnants que, havent-se criat entre la muntanya, el camp i la mar, no han sabut o no han volgut treure profit de les generoses carícies que tothora la Natura els ha donat perquè procedissin d'una manera més humana i menys fanàtica.

Es admirable i encisador l'estil que empra Lluís Capdevila en el seu llibre darrer. Els crepuscles matinals i capvesprals, amb les seves mil tonalitats de cel; les descripcions de paisatge, el caràcter de les figures, tot és descrit tan magistralment, que tot seguit us sentiu atrets per la cançó que us canta a cau d'orella, no la prosa d'aquest llibre, sinó la prosa tota de les novel·les, les comèdies i els articles d'aquest formidable escriptor, a qui per un moment he volgut oblidar com amic i parlar d'ell amb l'en-

tusiasme que ho hauria fet per aquells temps que sentia la fretura d'estrènyer la prodigiosa mà de l'home que havia produït novel·la tan bella com és "La balada de les set germanes".

AGUSTÍ COLLADO

La cosa està que bufa, minyons. A la Casa Gran van a la pesca de quinze milions de pessetes, i no saben pas a qui anar a topar perquè les deixi anar. Tanmateix, és ben trist ésser alcalde d'una ciutat com la nostra i merèixer tan poca confiança!

Que si el Banc d'Espanya, que si un Sindicat de Banquers, una Comissió de ciutadans de pes del nostre Ajuntament ha anat pidolant a un i altre, i no han aconseguit trencar el cor de ningú. Es veu que la gent no està per orgues, i no els fa goig la part baixa de Montjuïc ni el sostre mort del Tibidabo. Això d'afluixar la mosca en forma de tres milions de duros, els ve costa amunt.

Les converses han estat laborioses, cada dia s'ha anunciat la grata solució del préstec, però a hores d'ara — tingui en compte l'amable lector que escrivim això quan encara no s'han trobat les pessetes — no hi ha res cuit. A ben segur que si tinguéssim majoria de cucurulles a l'Ajuntament, la cosa ja variaria. El mateix Quicu Ganyotes hauria fet l'home i, com qui "funda" una altra "Fundació", els hauria anticipat o fet anticipar pels seus amics.

Però no cal que s'esperverin els nostres regidors. Nosaltres els brindem la solució. Es la única porta que resta oberta: Que adquireixin un bitllet de la rifa de Nadal, el primer premi de la qual és de quinze milions, i demanin al senyor Alcalà Zamora que tan sols per una vegada es faci trampa en la Loteria. Com que és la suma que es necessita, els vindran justets i lliures de comissions i interessos. Nosaltres, quan menys, refusem la primera, encara que sigui acceptada la nostra idea.

L'afer del Banc de Catalunya

El Banc de Catalunya, una de les més fortes entitats bancàries, ha fet suspensió de pagaments. Sembla, però, que la suspensió ha estat temporal.

Es de doldre que el Banc de Catalunya, que ha ajudat sempre els industrials i pagesos de la nostra terra, no hagi ara trobat l'ajuda de ningú.

Un xic més de patriotisme, senyors, seria bo per tots. Són els Bancs nacionals els que hem de protegir, i no els estrangers.

Altrament, aquest pànic, aquest anar a treure els capitals, és una cosa — a més d'antipatriòtica — absurda.

Confiem que l'afer del Banc de Catalunya tindrà, però, una ràpida i satisfactòria solució.

PERTENECE A LA BIBLIOTECA
DEL ATENEU BARCELONÉS

La constitució del senyor Ossorio

—No cal que et cansis, que ja sé que vas per₂mal camí.

POLIORAMA

“La maricastaña” és una nova comèdia de Felip Sassone. Felip Sassone és un comediògraf tan inquiet com prolífic. La inquietud podrà afavorir la qualitat de l'obra llur. Ço que mai no podrà afavorir-la és la qualitat. Perquè—encara que tots ho sabem, cal dir-ho—el senyor Sassone no és cap Lope de Vega, cap Shakespeare.

Però passa una cosa més llastimosa: que la inquietud del senyor Sassone no té cap importància; és completament superficial, epidèrmica, tot bombolla i fum d'encenalls. Així, aquesta inquietud perd categoria i eficàcia, i no deixa d'ésser una cosa de la qual hom parla, però que és més hipotètica que efectiva.

A més a més, el senyor Felip Sassone és un xic cursi. El seu llenguatge, el que empra en totes les seves obres, té aquell apegalós regustet de guaiaba de la majoria dels escriptors de les Amèriques de parla espanyola: un llenguatge artificios, conceptuós, fals i llibresc, ple d'afectació.

A vegades, en les comèdies del senyor Sassone brilla una espurna d'humanitat. Però és sols una espurna.

BARCELONA

“La condesita y su bailarín” és el títol que ha posat Honori Maura a una comèdia seva. Relativament seva, car el teatre espanyol contemporani—fent unes poques excepcions—des de Benavente, que començà imitant Alfred Capus, fins a ayui, tot ell sembla fet de retalls, de suggerències, d'imitacions més o menys reeixides.

Nosaltres hem de confessar sincerament que no sentim massa simpatia envers la família Maura.

Ni el pare, condemnant a mort En Francesc Ferrer; ni el duc de Maura, amic de l'ex-rei; ni l'actual ministre de Governació; ni el comediògraf, que ens sembla traduït del francès, mal traduït del francès.

“La condesita y su bailarín” és una comèdia banal, inconsistent, mesquinament burgesa. No és pas que el teatre hagi d'ésser tot transcendental. Es, però, que no ha d'ésser idiota. Es que el teatre que hom fa a Espanya ja no es fa enlloc del món. Perquè és un teatre que fa pudor de ranci i de beneiteria. I perquè ens passem el temps parlant de teatre modern i, fent unes poques excepcions—les dels autors que no poden estrenar—, no hi ha teatre modern.

ENTREACTES

MANERES DE FER CRITICA

En una crítica sobre “El Barbero de Sevilla” que a Novetats ha cantat Marcos Redondo, ha escrit a “La Noche” el senyor Lluís Góngora aquesta cosa suculent: “En un espléndido disco “Odeón” hemos oído la “cavatina” cantada por este gran barítono, y la impresión fonográfica, hechos para el público, pero no ante el público, revela la perfección musical de que es capaz Marcos Redondo, mejor todavía que su actuación directa ante un auditorio fervoroso”.

Què? Ha pagat bé la casa “Odeon”, senyor Góngora? Crítiques (?) com aquesta comprometen seriosament el bon nom d'un diari.

DE TEATRE LIRIC

Comença a parlar-se de teatre líric català. Sonen els noms de Josep Llimona i Gabriel Camarasa com animadors.

Una nova atracció

que oferim per a les festes majors de la República.

Sonet

Del roig crepuscle a la claror primera
brilla com un estel, lànguidament,
l'or que adorna la teva cabellera,
rica com un somiat tresor d'Orient.

Tota una esplendorosa primavera
es postra als teus peus, devotament,
mentre la nocturnal clarò encisera
et va cobrint amb un mantell d'argent.

Mos ulls, que s'extasien en mirar-te,
et veuen passar sola i allunyar-te
vers un blau horitzó de seda i or...

Ansioses te segueixen mes mirades,
i les mans contra el pit tinc apretades,
contenint els violents batecs del cor.

VICENS GUAL CABOT

Els llavis

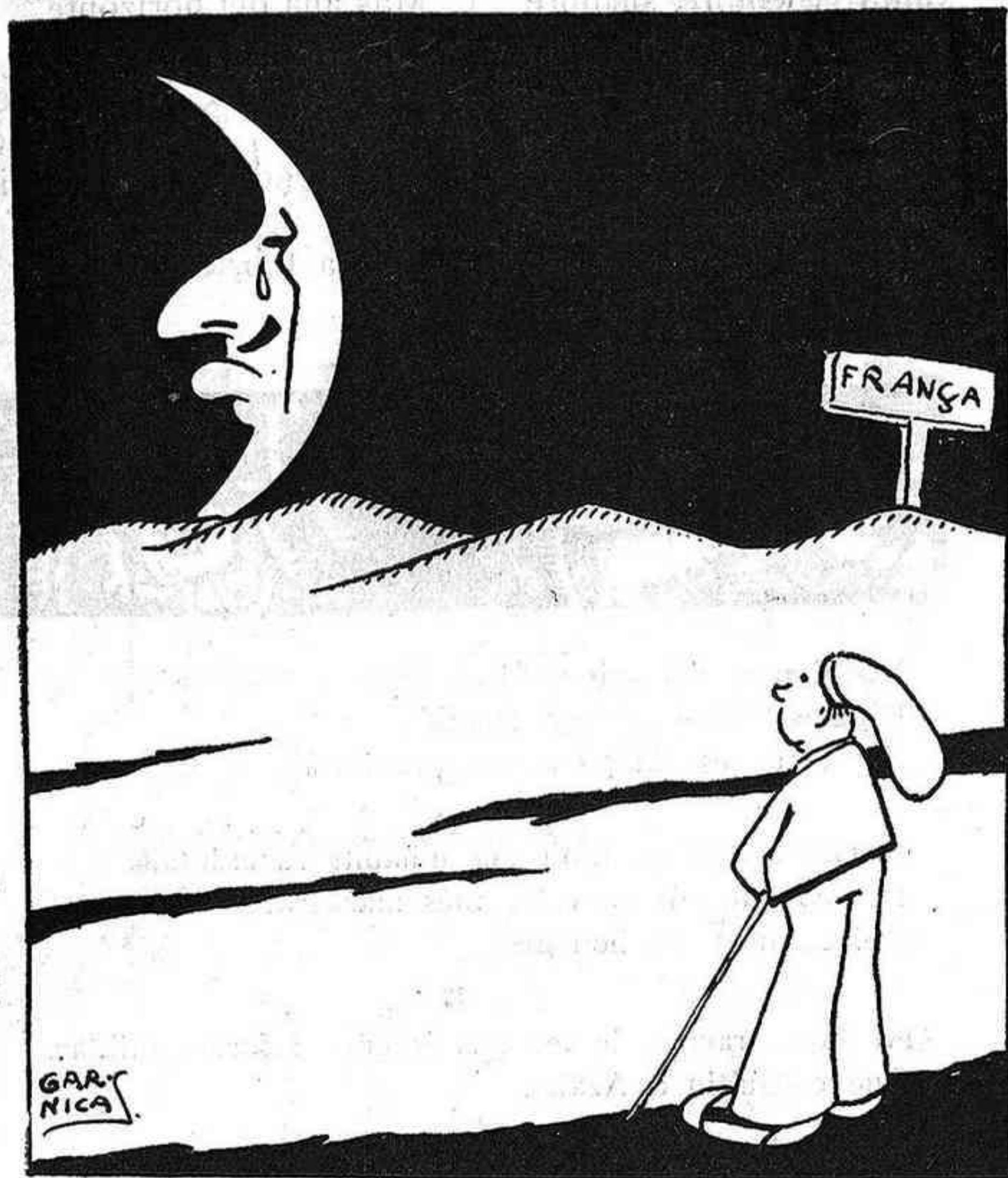
Si gosés esqueixar de la branca
la fruita madura que hi ha,
la riulla i l'amor que s'hi tanca
pogués jo besà...,
ferida de goig s'obriria
per ella i per mi;
el llavi d'amor, galania
sabria el que di.
Sabria el que dir davant de la rosa
d'amor i de llum?
Pensament i illusió a cavall d'una alosa
de seda i perfum.
Vestida de seda la rosa també,
tremola insegura,
i el pobre cor meu, infantil, joganer,
una llàgrima atura...

DAVID BOVER I MASDEU

L'ex-rei a cal dentista

—Que és el queixal del seny?
—No, home; vostè no en deu haver tingut mai...

Després de les eleccions

—Apa, Cametes, que ja has arribat al quart minvant.

Un taller

El taller és fosc, obscur,
tant, que en les hores netes
del dia, mai s'hi dibuixen contra el mur
les siluetes.
Tot és trist, tèrbol, florit;
la calç de la paret
va destriant-se, a trossos,
i un alè de masmorra, humit,
et posa el fred
i rovell i reuma als ossos.
Ni una dèbil finestra.
Com qui té una joia
l'ànima, destra,
es lliura a la claraboia
entelada del sostre;
i entre el fum
del tabac li arriba al rostre
un raig de llum.
I l'obrer és rebella, i plora, i calla...
I en el seu interior tan net i pur
hi fermenta la batalla
que el deslliuri del taller obscur.
I en un recó amagat—la força de lo il·lògic!—
on el fàstic mortal
compleix lo fisiològic
—lleï miserable i natural—
somriu la seva queixa,
resigna el seu anhel:
que és allà on hi ha la única reixa
per on s'hi veu el cel.

J. GIMENO NAVARRO

Discos

Miquel Fleta ha impressionat, per a la marca "La Voz de su amo", "La Marsellesa" i "L'Himne de Riego". Aquest disc, de gran popularitat, està magistralment interpretat, i impressionat amb gran cura.

—Ricard Mayral canta dues "romances" de la sarsuela "La moza vieja". Mayral llueix les seves facultats en aquestes dues cançons.

—L'orquestra "Demon's Jazz" executa dos trossos de la sarsuela "La Niña de la Mancha". No cal dir res més que és feta per l'orquestra Demon.

—Carmen Flores, en "Anacleto", i senyora Albiach-Vidal, en "Mientras suena el organillo", acompanyats amb piano de manubri Casali, resulta una placa "castissíssima".

—La Banda de l'Hotel Nacional ha impressionat "Himno republicano español" i "La Bandera tricolor", la primera cantada per Mayral i el chor.

—L'orquestra "Canigó" ha impressionat "El cant del poble" i "La Marsellesa", en català.

—Na Laura Nieto i la Banda Nacional Republicana, "Canto rural a España".

—La Banda d'Enginyers de Madrid ha impressionat l'himne socialista "La Internacional".

—L'"Orquestra Ilo-Hawaïan", amb aquell gust que dóna el sentir-la, executa dos valsos: "Bellos sueños hawaianos" i "Crepúsculo hawaiano".

—Jeanette MacDonald, la magnífica intèrpret de "El

Desfile del Amor", de la pel·lícula sonora "Monte Carlo", canta "Siempre, siempre", i "Màs allà del horizonte", com ella sola sap fer-ho.

—Laura Nieto, també de la pel·lícula "Su noche de bodas", "Recordar", "¿Por qué lloras, pajarillo?", dues cançons delicioses en melodia i estupendes d'execució i fabricació.

Ja no es pot demanar més en la fabricació de les plaques "La Voz de su amo".

No digueu ni escriviu "Don Francesc Macià".

Digueu "En Francesc Macià".

El "Don" és completament provincià.

✻

A Grècia han prohibit l'ús d'hàbits sacerdotals.

Es veu que allí no volen més mascarotes.

Aplaudim el seu bon gust.

✻

Al Japó tracten de fer una intensa reforma militar.

Que consultin a Azafra.

✻

L'alcalde de Cuenca ha adreçat una comunicació al bisbe d'aquella ciutat, per tal que les campanes de les esglésies i convents toquin més discretament i no facin tant de mal de cap als veïns.

Els veïns de Barcelona, senyor Agudé, també en tenim, de cap.

¿No caldria fer-ho saber al senyor bisbe de Barcelona, que, pel que es veu, ho ignora?

✻

En l'enterrament del pintor Carles Albesa—que a més de gran pintor, havia lluitat per Catalunya i per la República—, no hi assistí cap representació de l'Ajuntament de Barcelona, cap representació de la Generalitat de Catalunya.

¿Perquè no es tractava de cap banquet, de cap homenatge, de cap altra moixiganga qualsevol?

✻

Hi ha dues Espanyes. L'Espanya de tradició "militarista" i "heroica", i una altra, que és la dels Cajal, Cervantes, Galdós, Torres Quevedo, Monturiol, Ramon Lluïl, Balmes, etc. Nosaltres creiem en aquesta darrera. I creiem més. Que aquesta ja faria molts anys que ens hauria concedit l'autonomia i, sobretot, que no hauria estat capaç d'elaborar un projecte de Constitució com el que ens volen encolomar.

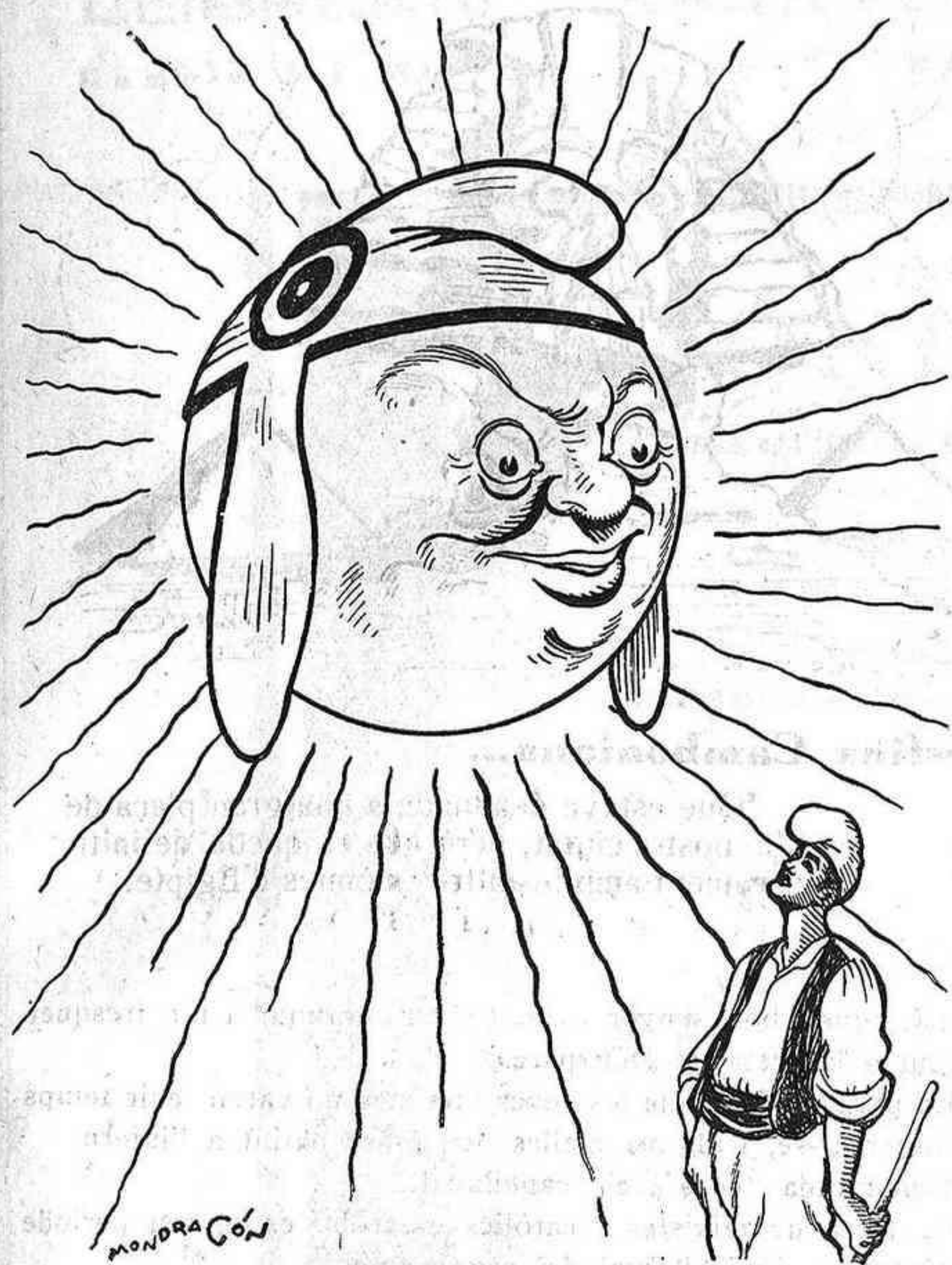
Ara, bé. Si som espanyols, és per convicció i per agermanament cordial amb els germans de la resta d'Espanya. Els que creuen que ho hem d'ésser en virtut d'una tradició històrica, no fan altra cosa que fomentar inconscientment el separatisme.

PASSARELL

Els Diògenes d'avui

—No trobem la federal per enlloc.

—No t'espantis, home; cada vegada ens venim més.
No veus que ja porto una barretina semblant a la teva?

Ara resulta que l'Ajuntament de Barcelona no pot pagar el cupó. Què farem? Doncs, és força senzill: farem el mateix que fa ell amb nosaltres: li plantejarem el desahuci.

✽

El senyor Agudé ha demostrat que en assumptes de finances no està gaire fort. La crisi econòmica de l'Ajuntament estava arranjada en un no-res.

N'hi havia prou demanant un préstec als excel·lents ciutadans baró de Viver, comte de Montseny, Bertran i Musitu, Martínez Anido...

✽

Alemanya tampoc no vol pagar a França.

Sort que els Estats Units hi han intervingut, que si no..., si no, els hauria anat millor i més baratet.

✽

Avi Macià! Preneu cura amb les mosques, que us poden caure a la sopa!

I diem això, perquè en certes fotografies d'actes als quals el President de la Generalitat ha assistit, hem observat que darrera la venerable figura de l'Avi, que és mel celestial per lo atractívola, hi apareixen personatges amb cara de mosca morta, que no fan gens de goig. Avi Macià, preneu cura amb les mosques!

✽

El darrer número de "España Libre", el valent i popular setmanari que veu la llum a París, publica una extensa infor-

mació de la política espanyola i denúncies concretes del funest Quiñones, ambaixador de la monarquia a França.

Corresponem a la salutació que dirigeix a la Premsa, bo i felicitant el seu corresponçal ací, En Miquel Utrillo, jr.

✽

S'ha de tornar a votar, tant a la ciutat com a la circumscripció de Barcelona, per elegir diputats per les minories.

I si diumenge no se'n treu l'entrellat?

¿Voleu dir que ara no semblarà que vulguem refer-nos dels vuit anys que no hi havien eleccions?

✽

L'ESQUELLA felicita de tot cor el seu amic En Pere Corromines, diputat per Lleida a les Constituents.

Els nostres lectors el coneixen bé prou, perquè vulguem presentar-lo. La vida recta d'ell és el millor elogi que podríem fer-ne nosaltres, que mantes vegades ens hem honorat publicant els seus treballs.

✽

¿Heu llegit l'avant-projecte de Constitució?

Nosaltres hem tingut la paciència de fer-ho. Primer, per saber què ens donarien la mitja dotzena de monàrquics que l'han redactat, si ens haguéssim de fjar d'ells. Després, per veure fins on arriba la barra de certa gent.

I, en veure que tothom l'ha trobat inacceptable, s'han justificat dient que pot ésser motiu de rectificació. Rectificació? "Borrón y cuenta nueva", senyors!

✽

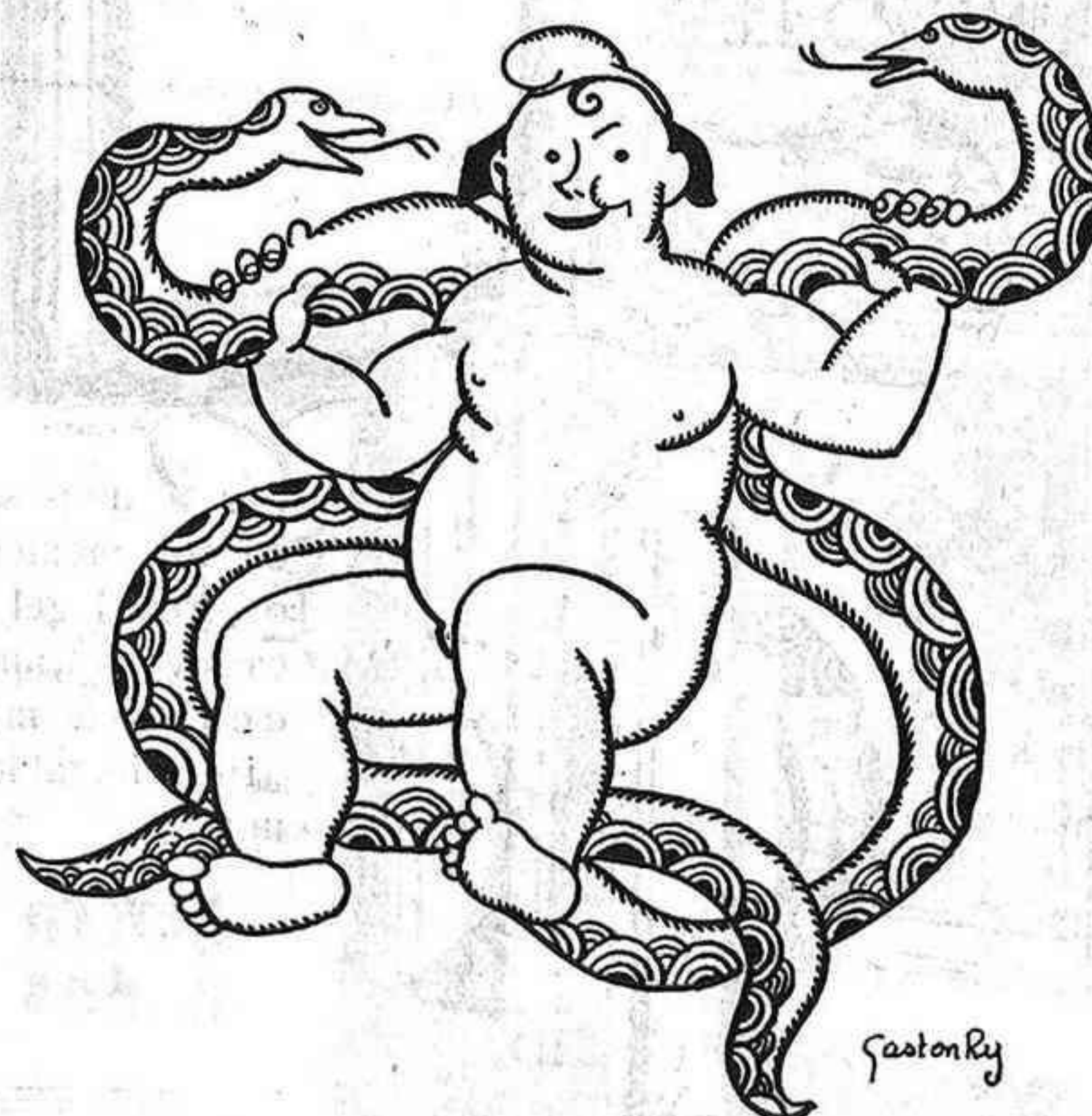
Un senyor que és mestre, a la nostra ciutat, va assolir la xifra de QUINZE VOTS en les darreres eleccions.

Es tot un rècord.

Sempre hi ha persones pietoses.

MONARQUISME?

CLERICALISME?

REPUBLICA FEDERAL!

—Malgrat del vostre aspecte terrorífic, no em feu por.

No hi ha pas, al món, una altra "Azaña" com la seva. Diuen de Madrid que ara urbanitzaran els barris obrers, que prolongaran la Castellana, que construïran superbes escoles...

Feliços madrilenys!

Nosaltres no podem fer res...

Ben just si podem anar pagant els deutes fabulosos del famós lladronici dictatorial.

✽

Si sota la República hem de sofrir, igualment que sota la Monarquia, el pes mort dels atavismes unitaris que es va inventar En Cànovas, tant se valdria que no s'hagués canviat el règim.

✽

L'Ossorio i Gallardo va dir-nos, al Centre de Dependents, que signaria l'Estatut de Catalunya a ulls clucs.

A Madrid ha elaborat un projecte que és la negació no sols d'aquest, sinó del federalisme. ¿Se'n diu sinceritat, d'això?

✽

Cal tenir en compte que no és el mateix ésser ciutadà de la República que súbdit de la Monarquia. El primer significa llibertat; el segon, submissió i esclavitud.

En qualitat de ciutadans i d'homes lliures, doncs, tenim un dret indiscutible a l'autonomia.

✽

Kuerten, el vampir de Dusseldorf, que havia mort, violat i trossejat dotze noies, ha estat executat; Kuerten ha mort "cristianament", ço que vol dir que, havent rebut l'absolució sagra-

Per a disposar en tot moment de fred i gel a casa vostra, amb despesa mínima instal·leu una

Nevera a gas

Exposició i venda:

Av. Portal de l'Àngel, 20 -- Barcelona

L'esfinx Camboniana...

Que estava destinada a una gran plaça de la nostra ciutat, però que es queda definitivament amb les altres mòbies d'Egipte.

mental, aquell bon senyor és al Cel tan tranquil i tan fresquet assegut a la dreta de Déu pare.

Lo paradoxal és que les seves víctimes no varen tenir temps de confessar-se, i alguna d'elles deu ésser patint a l'infern.

Tenen cada "cosa", els capellans!...

La farsa de feixistes i catòlics es troba en el seu període culminant, o sigui al final del segon acte.

El desenllaç serà, suposem, com el dels melodrames de Roure: "farà tuf de bidet".

✽

Un diari s'ha queixat al governador de la tasca poc profitosa que fa l'actual cap de policia d'ací. I denuncia alguns fets, ben atinadament.

Nosaltres, tan sols hem de recomanar al senyor Esplà que exigeixi a aquell senyor el compliment de les lleis de seguretat. Barcelona no pot viure davant la passivitat de certes autoritats.

J. V.—Heu escollit una forma de poesia difícil de poder-la publicar, per la llargària dels seus versos.

B. X.—Va.

F. C.—Mancat d'interès i, sobretot, massa llarg.

Ll. R. C.—Anirà a "La Campana".

R. F. J.—Els uns, massa llargs; els altres, no ens plau llur composició. La resposta va sortir al núm. 3.231 de "La Campana".

U. C. M.—Es molt innocentot.

M.—Això, després de tres mesos, faria riure.

L. C.—La manca d'espai ens priva de complaure-les. Facci-ne'n càrrec.

D. D. G.—Ni l'una ni l'altra.

Imp. "L'Esquella" i "La Campana", Om, 8. - Barcelona

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

MÓNITA SECRETA

(Instrucciones reservadas de la Compañía de Jesús)

Todos los secretos para atraerse las viudas ricas.
De la manera de profesar el desprecio de la riqueza, etc., etc.

No deje de leer este folleto, para poder opinar y decidirse sobre si deben o no expulsarse los Jesuítas de España

Precio: 1 peseta

UN REPORTAJE CON LOS NATURISTAS

EL CULTO AL DESNUDO

por Roger Salardenne

Profusamente ilustrado con fotografías

Precio: 5 pesetas

GREGORIO MARAÑÓN

Tres ensayos sobre la vida sexual

La obra que más honda huella está causando en el alma española.
El libro de autor contemporáneo más traducido a otros idiomas.

6.ª Edición - Precio: 5 ptas.

Automovilistas! Excursionistas!

No dejéis de emprender ninguna excursión sin ir provistos de la

Guía y Mapas Michelin

ARANCELES DE ADUANAS

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en Mitjances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certíficat. Als corresponsals se'ls atorguen descomptes

La nova Constitució

Si no hi posen pasta federal, amb aquest sol tan fort d'esquerres,
se'ns fondrà com la cera.